ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.10.2021
COM(2021) 622 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ετήσια έκθεση παρακολούθησης σχετικά με την εφαρμογή του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων για το 2019

{SWD(2021) 283 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ετήσια έκθεση παρακολούθησης σχετικά με την εφαρμογή του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων για το 2019

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από το 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται το **Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων** (ΠΣΔΜ). Το ΠΣΔΜ, με προϋπολογισμό 222,8 εκατ. ευρώ[1], στηρίζει τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό και την υλοποίηση θεσμικών και διοικητικών μεταρρυθμίσεων, καθώς και μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις είναι εκ φύσεως **σύνθετες διαδικασίες** και ο σχεδιασμός και η υλοποίησή τους απαιτούν ιδιαίτερα εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες σε κάθε στάδιο. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν την ικανότητα να αντιμετωπίσουν τις διοικητικές, οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που προκύπτουν από τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Στόχος του ΠΣΔΜ είναι να βοηθήσει τα κράτη μέλη να **αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις** και **να ενισχύσει την ικανότητά τους** να προετοιμάζουν και να υλοποιούν μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη. Αυτό συμβάλλει στην ενίσχυση των δημόσιων θεσμών και διοικήσεων και στη βελτίωση των διαδικασιών διακυβέρνησης, καθώς και των επιδόσεων και της ανθεκτικότητας της οικονομίας και της κοινωνίας γενικότερα. Στόχος είναι η ενίσχυση της συνοχής και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας, της βιώσιμης ανάπτυξης, της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και των επενδύσεων.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί επισκόπηση των **μέτρων που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του ΠΣΔΜ για το 2019**. Περιγράφει τη διαδικασία επιλογής και υλοποίησης των έργων και συνοψίζει τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα από έργα στο πλαίσιο του ΠΣΔΜ για τα έτη 2017, 2018 και 2019.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΣΔΜ ΓΙΑ ΤΟ 2019

Το 2019 ήταν το τρίτο έτος δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του ΠΣΔΜ. Όπως και στα 2 πρώτα έτη, η ζήτηση για το πρόγραμμα ήταν **πολύ υψηλή — 27 κράτη μέλη** υπέβαλαν **580 αιτήσεις για στήριξη**, για **ποσό που ξεπέρασε κατά σχεδόν δυόμισι φορές τον διαθέσιμο προϋπολογισμό του ΠΣΔΜ για το 2019**.

Η Επιτροπή **αξιολόγησε τις αιτήσεις των κρατών μελών με βάση τις αρχές και τα κριτήρια** που καθορίζονται στον κανονισμό για το ΠΣΔΜ και **επέλεξε 263 αιτήσεις από 26 κράτη μέλη**.

Οι επιλεγείσες αιτήσεις κατανεμήθηκαν στους κύριους τομείς πολιτικής ως εξής:

- **27 %** – για την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση, την υγεία και την κοινωνική πολιτική·

[1] Ο προϋπολογισμός αυξήθηκε κατά την τροποποίηση του αρχικού κανονισμού για το ΠΣΔΜ (ΕΕ) 2017/825 (ΕΕ L 129 της 19.5.2017, σ. 1) με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1671 (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 3).

- **23 %** – για την ανάπτυξη και το επιχειρηματικό περιβάλλον (συμπεριλαμβανομένων του κλίματος και του περιβάλλοντος)·
- **18 %** – για τη διακυβέρνηση και τη δημόσια διοίκηση·
- **17 %** – για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και πρόσβαση σε χρηματοδότηση· και
- **15 %** – για τη φορολογική διοίκηση και τη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών.

Το μεγαλύτερο μέρος των μέτρων στήριξης αποσκοπεί:

- στην ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης (12 %)·
- στην ενίσχυση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης (8 %)·
- στην αύξηση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας (8 %)·
- στην ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας και των κοινωνικών υπηρεσιών (7 %)·
- στην ανάπτυξη εθνικών και διασυνοριακών κεφαλαιαγορών (6 %)· και
- στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα (8 %).

Σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, δόθηκε προτεραιότητα σε αιτήσεις που επέτρεπαν την **ταχεία παροχή στήριξης και την ταχεία υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων επιτόπου**. Οι αιτήσεις που αφορούσαν **καθορισμένους στόχους**, και οι οποίες ήταν πιθανό να έχουν **ισχυρό αντίκτυπο**, αποτέλεσαν επίσης προτεραιότητα.

Το 92 % των αιτήσεων που επελέγησαν για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΠΣΔΜ για το 2019 αφορούσαν άμεσα τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ:

- το 62 % αφορούσε την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων ως απάντηση στις προκλήσεις που υπογραμμίστηκαν από τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (συστάσεις ανά χώρα και εκθέσεις ανά χώρα)·
- το 21 % αφορούσε την υλοποίηση προτεραιοτήτων της ΕΕ (Ένωση Κεφαλαιαγορών, ψηφιακή ενιαία αγορά, Ενεργειακή Ένωση και κλίμα κ.λπ.)·
- το 5 % αφορούσε την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ· και
- το 4 % αφορούσε την εφαρμογή των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής της ΕΕ.

Το υπόλοιπο 8 % αφορούσε την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων των κρατών μελών που συνδέονταν με άλλες προτεραιότητες.

Έως τις 31 Ιανουαρίου 2021, το **20 %** των έργων στήριξης μεταρρυθμίσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΠΣΔΜ του 2019 είχαν ολοκληρωθεί και το **80 %** βρίσκονταν σε εξέλιξη.

ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κατά το τρίτο έτος εφαρμογής του, το ΠΣΔΜ **συνέβαλε σημαντικά** στις προσπάθειες των κρατών μελών για τον **εντοπισμό και την αντιμετώπιση διαρθρωτικών αδυναμιών** που εμποδίζουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονταν:

- **η παροχή βοήθειας για την αναθεώρηση των ισχυουσών νομοθετικών διαδικασιών** (π.χ. τροποποίηση ισχύουσας νομοθεσίας για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού)·
- **ο εντοπισμός αδυναμιών και η διατύπωση συστάσεων για βελτιώσεις** (π.χ. στην προμήθεια λύσεων ΤΠ)·

- **η ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών να καθορίζουν αποτελεσματικότερες διαδικασίες και μεθοδολογίες** (π.χ. με την ανάπτυξη ενός πλαισίου αξιολόγησης των επιδόσεων του συστήματος υγείας)·
- **η στήριξη της αποτελεσματικότερης διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων** (π.χ. με τη συμβολή στη βελτίωση της στρατηγικής διαχείρισης και της συνεργασίας μεταξύ ανώτερων και μεσαίων διοικητικών στελεχών).

Οι δράσεις που έχουν επιλεγεί και υλοποιηθεί στο πλαίσιο του ΠΣΔΜ για το 2019 έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίσουν την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Το ΠΣΔΜ **συμπληρώνει άλλα προγράμματα** και πολιτικές σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο και **προωθεί την αμοιβαία εμπιστοσύνη και τη συνεργασία** μεταξύ των δικαιούχων κρατών μελών και της Επιτροπής. Επιπλέον, οι δράσεις του ΠΣΔΜ στηρίζουν την ανάπτυξη και την εφαρμογή λύσεων που αντιμετωπίζουν εθνικές προκλήσεις, ενώ παράλληλα έχουν θετικό αντίκτυπο σε **προκλήσεις σε επίπεδο Ένωσης ή προκλήσεις στις οποίες εμπλέκονται διάφορα κράτη μέλη**.

Τα ακόλουθα μέτρα στήριξης αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα:

- συμβολή στην ανάπτυξη σχεδίων δράσης που στηρίζουν τη μετάβαση από τον άνθρακα, και εντοπισμός πηγών χρηματοδότησης από την ΕΕ για τη χρηματοδότηση της μετάβασης·
- διευκόλυνση της βιώσιμης κινητικότητας, σχεδιασμός πλαισίων αφερεγγυότητας και σχεδιασμός και εφαρμογή μέτρων κατά της διαφθοράς·
- ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών με τα κράτη μέλη που έχουν εφαρμόσει επιτυχώς μεταρρυθμίσεις στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών·
- παροχή βοήθειας σε εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες σε διάφορα κράτη μέλη προκειμένου να συμμετάσχουν στο InvestEU.

Δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας έκθεσης να καταδείξει τα τελικά αποτελέσματα των μεταρρυθμίσεων[2] στις οποίες ενδεχομένως έχει προβεί ένα κράτος μέλος ως αποτέλεσμα των μέτρων στήριξης του ΠΣΔΜ. Ωστόσο, μπορούμε να πούμε ότι **το ΠΣΔΜ βρίσκεται σε καλό δρόμο όσον αφορά την επίτευξη του γενικού στόχου του**.

Τα μέτρα στήριξης που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο των τριών πρώτων κύκλων του ΠΣΔΜ, το 2017, το 2018 και το 2019, **συμβάλλουν στον σχεδιασμό και την εφαρμογή θεσμικών, διοικητικών και ενισχυτικών της ανάπτυξης μεταρρυθμίσεων**.

Μεταξύ των έργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των τριών πρώτων κύκλων του ΠΣΔΜ, 276 έργα έχουν ήδη συμβάλει στην επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, όπως τα ακόλουθα:

- σχεδιασμός μεταρρύθμισης για την εφαρμογή της ψηφιακής στρατηγικής·
- συστάσεις για την ενίσχυση της ικανότητας των φορέων υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας·
- ανάπτυξη ανάλυσης κόστους-οφέλους και επικοινωνιακής στρατηγικής που θα υποστηρίζει τον εκσυγχρονισμό μιας πλωτής οδού·
- πιλοτικό έργο για την αναβάθμιση της ποιότητας της κατάρτισης του προϋπολογισμού·

[2] Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού για το ΠΣΔΜ, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει ανεξάρτητη ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης. Η έκθεση θα εξετάζει την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος, την αποδοτική χρήση των πόρων, την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία του προγράμματος και κατά πόσον διατηρούν την επικαιρότητά τους οι στόχοι και οι δράσεις του.

- σύνταξη λεπτομερούς εγχειριδίου διαχείρισης κρίσεων για την εθνική αρχή εξυγίανσης τραπεζών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατά το τρίτο έτος του, το ΠΣΔΜ παρουσίασε περαιτέρω **αύξηση της ζήτησης**, με **27 κράτη μέλη** να υποβάλλουν **580 αιτήσεις στήριξης** (έναντι 24 κρατών μελών που υπέβαλαν 444 αιτήσεις στήριξης στο πλαίσιο του ΠΣΔΜ του 2018).

Συνολικά, από τα 3 πρώτα έτη εφαρμογής του ΠΣΔΜ διαπιστώθηκε ότι το πρόγραμμα μπορεί να βοηθήσει τις εθνικές αρχές να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές αδυναμίες και σημεία συμφόρησης κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων. Αυτό καταδεικνύεται από μια σειρά **συγκεκριμένων αποτελεσμάτων**.

Ωστόσο, ενώ τα μέτρα αποσκοπούν στη στήριξη της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας, **το κράτος μέλος-αποδέκτης είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματική παρακολούθηση των δράσεων και την πραγματική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων**.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί κατά τα προσεχή έτη την υιοθέτηση των μέτρων στήριξης και την υλοποίηση θεσμικών, διοικητικών και ενισχυτικών της ανάπτυξης μεταρρυθμίσεων.